
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

(ग्रं.६८) 3458

"पंचसायक"

Acc. No. ~~3458~~ M-1803

Title - पञ्चसायक.

Author - कविशेखर ज्योतिरीश्वर.

Date - ?

Subject - कामशास्त्र.

folio - 31 उपलब्ध.

Xerox - 62.

श्रीगणेशायनमः श्रृंगारामृतरूपिपयेनमः रतिपरिमलसिंधुः कामिनीकेलि
वंधुर्विहितभुवनमोदः सेव्यमानः प्रमोदः जयतिमकरकेतुर्मोहिनस्पैकहेतु
र्विरचितबहुसंख्यकामिभिः कामदेवः १ अस्तिप्रसह्यमर्थितातापहरणप्रत्ये
कदीक्षागुरुः श्रीकृष्णार्चननतमरोभुविचतुःषष्ठेःकलानांनिधिः संगीता
गमसप्रमेयरचनाचातुर्यचूडामणिःप्रख्यातःकविशेखरार्चितपदः श्रीज्यो
तिरीशः कृति २ दृष्वामन्मथतन्त्रमीश्वरगतंवात्स्यायनीयमतंगोणि

पुत्रकस्तनदेवभणितंबाभ्रव्यकाव्यमतं श्रीनन्दीश्वररन्विदेवभणितंक्षेमी
न्द्रविद्यागमंतेनाकल्प्यतपंचसायकप्रतिप्रीतिप्रदःकामिनां २ साचार
करणामयःकृतमतिर्दत्तावदातान्वयःकाम्यःकामकलानिधिःसुरवनःस्त्री
णामतःसुंदरः आद्योनीतिपटुःसमीचकुतुकीश्वरःकुलीनोयुवासंक्षेपा
दिहनायकोनिगदितःसंगीतविद्याश्रितः ४ आचोरविनयेनयेचसुहृतोषो
र्यचतौर्य्यंत्रकेशास्त्रेकौतुककल्पनाटकविधौनानाकलाकौशले
ऊहापोहसमस्तनर्मघटनाभावेंगितपःपटुर्मंत्रज्ञःस्थिरसौहृदःस्थिरम

पंच०
२

भिः स्यात्पीठमर्दः सदा ५ संपूर्णेंदुमुखी विलोलनयना पीनस्तनी दक्षिणा मृद्वंगी
विकचारविन्दसुरभिः श्यामा पयोरद्युतिः अन्याहाररता कुरंगनयना क्षामोदरी
वासना संगीतागमवेदिनी वरतनुस्तुंगस्तनी शंखिनी ६ बाला लोपरता म
तंगजगतिर्मधन्मसर स्वना विस्मयाक विशेषरक्तरणप्रिया चित्रान्वितांचि
त्रिणी तन्वंगी कुटिलेक्षणा लघुकुचा भोगामदोवर्षिणी प्रायो नम्रमुखा कुचारव
भावपिशुना कष्टोपभोगप्रा रते ७ पिंगालोलगतिश्च घर्घरस्वारक्तावराह्ला
दिनी नानास्थाननखप्रदानवशिका सेयं मता शंखिनी पीनस्वल्पतनुर्म

राम
२

ग्रं मृदुगतिः क्रूराननासारसास्तोकापिंगलकुंतलाप्रथुकुचालज्जावि
हीनानना ८ लंबोष्ठीबहुभक्ष्यभोजनरतिः कष्टेकसाध्यारतेगौरां
गीकरिदानगंधिमदनस्थानामताहस्तिनी श्यामापद्ममुखीविला
सकुशलाहंसस्वनागायिनीलज्जालुगुरुदेवपूजणरतास्यान्नापिकापमि
नी ६ वृत्तास्येंदुरसाह्विसंख्यातिथयः स्थानानुलिनचारतेपोलस्था
स्येरसाष्टभास्करेतिथिप्रीताभवेचित्रि रुद्रानंगतुरंगशंभुतिथिमिं
स्पाहंखरिवनीमोदिता १० शेषाः स्युःसुरतोत्सवेषुकरिणीजातेःस्त्रि

खा

5

याप्रीनेयइतिज्ञातिसमुद्देशः अंगुष्ठेचरणेचगुल्फवलयेजानुद्वयेवस्तिकेना
भौवक्षसिकक्षयोर्निगदिताकंठेकपोलेधरे ११ नेत्रेकर्णयुगेलला
टफलकेमौलौचवामभ्रुवोमूर्द्धिधःस्खलनक्रमेणकथिताश्चांद्री
कलापक्षयोः सीमन्तेनयनेधरेचगलकेकक्षाठतटेचूचुकेनाभौ
श्रोणितटेमनोभवगृहेजंघातटेपिण्डके १२ गुल्फेपादतलेतदं
गुलितलेंगुष्ठेचतिष्ठत्यसौहीहीसीपातयासमंशशिकलापक्षद्व
येयोषितां मौलौकुंतलकर्षणंनयनयोराचुंबनंगंडयोर्दन्तैर्ना

धर्पीडनं हृदि हतिं मुष्टया च नाभौ शनैः ९२ कक्षा कणी कपोल मण्डल
कुच श्रोणीषु देया नखाः सीमंते नयनेन नखै रूरसिजे भ्रू गण्डे स्ताैतगा
ढतनाः कुर्वीताविरतं मनोभवगृहे मातंगलीलायितं सम्यग्योनिप
दोरुगुल्फहननं चान्योन्यतः कामिनोः इत्यं क्रूकपितं प्रदेशकलनो
द्दिष्टोः कलादीपनं कर्त्तव्यं च नरैस्तु विस्तरभयादुक्तः प्रपंचोखिल ९३
गाढालिंगनपूर्वकं करनखैः हैरालि व्यजघास्थलीदत्वा सक्ष्मनखा
न्वितं वफूलके पार्श्वे च पृष्टोदर शीत्कारध्वनिजातरु(?) कपुलकामा

पंच०
४

मृ

द्येदिनिपक्ष्मिनीमित्थं चंद्रकलाबिरः सुवसंतांकामंनपेयुःस्त्रियं आर्द्रं
व्याधरपल्लवं स्तनमुखेनेत्रालिके पात्रवेयोर्द्वितेजयेन कपोलफलके
केहृत्वानखालेखनं मय्येन्नानखवेः पदांवुजपुगंधत्वाकुरंगी
दृशांसंसेव्याविततंप्रमुग्धमरनाकुप्यौ द्वितीयादिने छिलछागाढ
तरनिपीड्यचकुचौपीत्वाचतंछंदसवोष्टैकरजक्षतंमुजलतामूले
विशेषात्पुनः मापूरांघ्रिकमर्धचंद्रछुरितप्राप्यान्तखानादराद्द्युचौद्द
रमौपयारयतुरः प्रापश्चतुर्थ्यांनिशौ बिंबोष्ठपरिचुंब्यदक्षिणकरे राम
णाकृष्यंशोच्चयंस्वछंदेनविमृष्ट्यचूचुकयुगंचुम्बन्त्रियं भांवयेत् ४

तु

आकृष्यात्करेजैः सखेनपुलकंस्पृयोनिबस्तनीपंचम्यांद्रुवतांतयोःक

मलिनीमित्याहवात्स्यायनः इतिपद्मिनीचन्द्रकलासमुद्देशः चुम्बि

त्वालिकमुन्नदः करस्हेरालिख्यवक्षोजकक्षोणीपृष्ठभुजासपकेशान्घूर्ण

स्यानोरुयुग्मस्थली पाणीभ्यांमुपगृह्नंस्तुरमणींकांतेदृढम्यांतितोकन्दर्प

प्रतिबोध्यचन्द्रकलयाकुर्वीतजांचित्रिणी श्लिष्ट्वांकंधरकंहस्तौभुज

नतापास्तेनगाढंपुनःसायंपीयमजस्त्रमुत्तलनदृशावाक्षौरविद्रासवं नाभीक

१८ राद्धिनितम्बसंगवतपद्मापारपारंगमैः षष्ठ्यांचंद्रकलाकलापनिपुणोदेषानरवा

सर्वतः ग्रीवायांपरिरभ्यगाढमसकृन्नारीनखैरवरालिखेद्दत्तोष्ठपरिपीडयन्

कुचतटीं करांगमनाक्कृत्वानयेत् मानंदं स्मरमन्दिरेकविवरक्रीडायितं कुर्वता
नेत्तश्चान्तरणीस्वकीयवसतां चराडीति यो कामिना आलिंग्य प्रसभं कपोल
नयनं श्रोणीं श्रुतिं चुम्बयेत् स्थानेषु पुनस्व प्रदानं कुरालेनादत्वा नखांश्चिह्न
यं संदष्टाधरपल्लवः क्रमवशादाकृष्य केशान्स्थानेरून्मेषं विदधीत शी
त्कृति कृति भातोस्ति यो नायकः इति चित्रिनीचक्रकलासमुद्देशः मत्स्या
मुन्दसितैर्वि[illegible]लिखित्विख्य करजैरालिख्य दास्यं कुहुर्वात्क्रीं भोजरसं निपीय पीन
तरां विल[illegible] पृष्ठोस्ति यो चंद्रवित् आचम्य घर्कपालकरावत्नयं मन्दस्तु रोज
हृयंकनुष्य स्पत्ति योनाविश्लतवशात्प्राक्करांखिनीं भावयेत् व्याहृष्टोष्ठः ५

पुटः कपोलनयंश्रोचंनखेरालिखेत्साग्राननं निरूढकराऽवलयाभानोस्तिथौ
भाविनीं आघ्रातनखैरेकेनेत्रचरणाग्रीवीकुचोरस्तनेः कृत्वालिखेच्चभूत
नाथदिवसेकृत्वासुधीर्विहत्लां इतिशंखिनीचन्द्रकलासमुद्देशः त्र्याकं
धेपीरभ्यरोहर्तुजिकयानिःपीपवत्काम्बुजं कस्यांचस्तनमराउल्लोदरंतोदीं
चेचन्तखेरासृग्रान् क्षोणीभर्त्तनयातिथ्यावथमुहुः कामालयंसंस्पृच्यान्
रूपाधरपल्लवं ग्रहतिथौकुर्य्याद्धुतं हस्तिनीं संपूरोंदुतिथोपरिस्थयदि
नेत्तस्येवतुल्यातिथिस्तस्यामिवववशीकृताद्गाग्रिाकलासवाधनैः कामिनां
कामागारचुचूलिकांसुकरजैर्दन्तैश्चदत्तच्छेदरांश्लेषः परिचुम्बनैश्चविवि

धैर्यैरित्याह नन्दीश्वरः इति हस्तिनीचन्द्रकलासमुद्देशः यामिन्याः कथितश्च तु
र्ये चरणे कामं तलित्यारेत्तप्राचीनग्रहे प्रयाति सुमुखि चित्रप्रिया चित्रिणी
पंच० शङ्खिन्या समुदीरितः कविवरैर्यामस्तृतीयो मतो ऽनन्तमतं तं गोनर्दरत्तामु
ति पैसुत्तरां न कंदिवस्याद्द्वियाः सुखयति न पुमांसं पद्मिनी क्वापि रात्रौ निधु
वनमिति तस्यां नैव तस्याः अयं प्राज्ञ्यं हि ...रपि यदि कान्तो वासरे तां सुपेया
द्विकसति रवियोगात्सा हठात्पद्मिनीव अथ द्वानी वाभ्रस्य मल्लेद्वयो
म्नाग्नांतरसं क्षिप्य समुदाह्रियते त्रिवलिवलितमध्या कम्बुकण्ठी विद स्मर
ग्धा कमलसुरभिदेहा केतकीगर्भभव्या सुरुचिरचित्तविचित्रा शील ६

मंत्री

संतोषयुक्तासुललितपिकवाणीस्यादियंदेवसत्वा वहलचपलदृष्टि
र्नृत्यगीतादिदक्षा मधुरवहलतुष्टिर्गन्धमाल्यानुरक्ता शिशिरसुर
भिमासेक्रीडयन्प्रेमपात्री भवतिसुचिरसूतिःसैवगंधर्वसत्वा सुर
कुचयुगभारागोरदेहातिदेहातदुग्धाहरिणनेत्राकोपिनीवीतलज्जा
विविधमधुरमूर्त्तिर्मत्स्यमांसादिभोजाल्पुनिभिरियमनघ्योयस्स
सत्वाप्रदिष्टा वनविहरणविज्ञारात्रिसंचारधीरामलिनपिशुनचि
ताकुत्सिताहारचेष्टा इति कविशेषराचार्य्यश्रीज्योतिरीश्वरवि
रचितेपंचसायकेप्रथमसायकः १ अथोसः परिणाहकेश्ववपु

पं॰चं॰
७

षालिंगैर्वरांगैः स्त्रियो ज्ञातव्याश्चरमाग्रहारूणसखःख्यातांगुलैः सर्वतः ज्ञात्वा
ते पिज्ञार्थगाहृषाश्च तुरगाः संकीर्तितास्ताः सततैर्म्मृगपद्मी करिणीति विस्तरैर्मयात्र
हृष्यनिःकृष्यते शशकहरिणापत्योर्गतुरंग्यास्तथैव गजपतिहयनाय्योरेकतु
ल्यांरस्यात् इति भवति नितांतं प्रीतिरन्यान्ययोगाद्दनुसंमसकंप्रीकथंस्त्री
करोति मृगीं वृषेश्च वृषभी तुरगमसमुच्चयेतच्छितपंवदंति अश्ववीशांग
गोः करिणीसमुत्यनीचहृयं निष्टिकरंनयंना मृगीहृय हास्तिवधुः शशांग्य
अत्युच्चनीचं सुरतं वदंति प्राणप्रभेदेपि न चन्द्रवंतिजास्मिन्नदन्त्रयं पंक्तिनि
तंववत्या८ स्त्रीपुंसयोस्तुल्यतरं प्रशस्यं मध्यद्वयं मध्यसमालयंति

न २
ण
राम
७

अत्युच्चकं चाप्यतिनीचकं च नित्यंतरंगैः सुरतं नवास्ते प्रीतिः समास्यात्सु रतेः समाख्ये नीचद्वये योषित एव तुष्टिः अत्युच्चके च प्यतिनीचके च तुष्टि र्नृपूनां नीचसुंदरीणां प्रचंडवेगाख्यथमध्यवेगस्तथापरः स्याद्रघुनो मध्ययः पुंसस्त्रस्तथाप्युभयोरपीह त्रिधा कवीन्द्राः सुरतं वदंति इतिसुरतस मुद्देशाः इदानीं शशादीनां स्वरूपं निरूप्यते दीर्घास्याः स्थूलदेहा लघुसमद नालंब कर्णाः सुवाचो ग्रीवास्य जानुदेशा करकमलतले कालिमानं दध तः अल्पाहारात्यशौचादिनमधिशयनाः कांतिमंतो बलाढ्याः क्रीडावं तो विनीता लघुरतसुरताः पुण्यभाजः शशाः स्युः स्फारा काराः स्मर पीः

पंचा

श्री

सुरतरसकलालंपटाः सुंदरांगाः पूष्टोतरस्काधराश्चाः सुसमजटरिणोमां
सलालोलनेत्राः असंतेप्रोठवांछाः परिलघुघ्नयंघनामध्यवेगाउक्षा
णुालिंगिमत्तद्वित्ततनरमितेरंगुकेर्वहंतः कोप्पेध्ध्ष्ठावलिष्ठाः सितस
मवदनाः पीवरास्पाधरास्त्राग्रीवाबाहुह्रस्वदीर्घाः परहितनिरताः सात्विकाः
स्निग्धवाचः निर्लज्जाश्चारुशीलाः पृथुतरगतयः खंडसंभोगरक्ताश्च श्वा
लिंगं हरंतोयुवतिजरागमित्ताभ्रानुसंख्यांगुलीकंभृंगीदीर्घनेत्राचस्त्व
घतिलकाकोमलोदंराबाहुःश्रोणीभोजाभिरामं वहति करयुगंवेदि
मध्यासुकेशी सुश्रोणीकराटीपृथुकुचयुगलयावहंतंगुलीकैः

राम
८

षड्ङ्गः ॐ दर्पगेहे कथयति हरिणीं नाभिहृद्योतिगौरा: व्यामनिम्नोत्तुंगशीर्षाव
हुतरकापिशास्थूलकेशा प्रचारा चंचन्नीलाब्जनाक्षी सुललितगमना मुग्ध
वक्षोजभोगा गंभीरा स्निग्धनाभिर्वलिभिरुपनताश्रोणिभारावनम्राक्षी
दीर्घषण्डीगुल्मीके वहति च वपुषा गुह्यदेशं पुरंध्री स्थूलाक्षी स्थूलगंडाल
घुत्तरनयनाभ्रूश्चिरिमध्यास्यकेशाविवोष्ठी पीनबाहुः कठिनगुरुकुचाख
वेगवीति दुष्टा न्विहल्लेज्जा चायनास्वीतरलितम्मदनासवेदाक एषा ध्या
निर्दिष्टा हस्तिनीय वहति वधिगमेरंगुत्तैर्मध्यदेशे इति स्त्रीजातिसमुद्देशः
बालाषोडशहायनेन तरुणी स्यद्धते त्रिंशातंपंचाशद्तु वर्जिताके

17

मतयाप्रौढितियाचसूनाः वार्धक्यास्तुपयातिसेवसमयात्प्रविंशवर्षं ततोनिंद्या
सर्वकलाविवर्जिर्हितात्साज्याभवेद्गर्हिता बालाप्तजनसंगमेरतिकरीसांद्राध
कोरभवेद्बालोकेसुखमातनोतितरुणीसंभोगलीलाविधौ आलोकेपिमु
खायतेसरभसंप्रौढातमिस्रेगताबृद्धाजीविंहाविणीनकुरुतेकुत्रापिसौख्यं
मनाक् रूक्षांगीबहुवल्गिनीचलमतिर्गीतप्रियावातुलाश्रोणिलोभोनिधि
पार्श्वेदेशावनिताप्रोपाभवेद्दीर्घवी वर्षायांकुसुमागमेचवहुशः सेव्यापुनः
प्रीणितापूर्वाहारसुगंधिमाल्यवसनस्निग्धांगरागादिभिः मरुद्ग्रीष्मेरहन्निं
शंचसमकालेमात्रेवचास्पुष्टातांभोजप्रसवारुणाभमकरात्रीतालयप्रेय

सीसेराष्ट्रीचकलिंगसिंधुयुवतिः कामंभवेत्तितलाहेमंतेशिशिरेनवैरविरतंसेव्या
यथाकाश्यपा हेयाकोकिलकाकलीकलरवानंदेषिशिशीतलानि
द्रालुश्चशिरीषकोमलतनुस्निग्धाननाश्लेष्मला ।। १ ।। गम्रीहृदकामरूपेतं
रूपिणीशीताद्विनाशंविनागंभव्याघारद्विप्रहृष्टवदनापीषेणीवेवाहृता इति प्र
कालक्षणसमुद्देशः ।। योनीरांवपुर्महाविरहिणीषण्मासगर्भालसा
मासेकप्रसवानवज्वरधरायुक्तः प्रसंन्नातथा अव्यापामवतीवसूनस
मयवर्षागमेसेवितापायोरागवतीकुरंगनयनास्यादत्यसाध्यारत
रतिसुखसाध्यसमुद्देशः संक्षेपादितिगोणिनासुतमतात्तन्नप्रको

क्षिप्तीकृतं ॥ क्षोणीन्दुस्य चरन्ति देवकथिता दाक्ष्यमारंगुन ॥ किंचित्प्रहृष्टव
दायिनी रजहंसादेशस्य भावादिके ॥ संविज्ञाय मनोजकेलिषु चिरं नन्दन्तु विदग्ध
नाः ॥ रुचिरतरितचित्रा चित्रसंभोगमित्रा नखदशनविमुक्ता शिल्पके शातुरक्ता
॥ स्थितमितनिजवंधुः कामसर्वस्वसिंधुर्भवति रुचिरवेषा कामिनी मध्यदेशा ॥
कारकुचकारजाताश्लेषविन्यासदक्षा सकलसुरतवंधज्ञानवैदग्ध्यदीक्षा ॥ नल
घुनगुरुवेगाम्नाय कन्दर्पलक्ष्मा रमयति मधुपाल्पं सुंदरान्तेरसुक्ता ॥ मृदुवचनवि
भागा कोमलानंगरागा विगतरमणनीतिः कोमलानंगगीतिः ॥ द्रवति हृदि ति
कोन्ता चित्रसंभोगशान्ता रमयति किल कोलीकीर्तितारंगगोडी ॥ करतलहति

राम
१०

दुष्टावात्नसंभोगगृहस्ताचिरनिधुवनसाध्यामालवीधर्तराधया सुख
प्रतिसुखवेगाव्यंगित्तानंगरागाचपलपिशुनशीलंसम्यादिपंचोलवा
लो त्वां कुवलयदलवर्णाचारुनालेककर्णाचकितहरिणनेत्राफुल्लराजीव
वक्त्रा लघुनिधुवरागरक्ताबाह्यसंभोगसक्तासुललितगतिवेषा
गुल्लीचारुवेषा खलनसवलितदृष्टिर्दर्प्यारूपांगयष्टिःकठिनम
दनवेगादुःखसाध्यमवेगा विरमतिसुरतांतेकोपमायांतिकांतेवि
विधपुरुषलोलालोलसेधवीदुष्टशीला पुलककरजदात्रीदुष्टराजा
भिधात्री विषमसुरतपात्रीनिश्चितंकालरात्री इतिभवतिपुंश्ची

कोशलावन्तिकास्त्रीकवलयतिरत्तातौ क्रीयेते पूर्ववार्त्तो पिकरव
मृदुवाचः कोमलांग्यः सुरम्याव्यपगतभयलज्जासाहसिन्यः सुग
श्राः लघुनिधुवनसाध्याश्चीनसौवीरभेदद्रुविडमलयजाता
स्तुल्यरूपास्तरुण्यः सकलसुरतशिक्षासिद्धसौभाग्यवस्पाद
शान्नवमनपानप्रीतिभाजः सलज्जा करजलिखनदक्षाश्च रण
वेगाभिरम्याकुसुमसुरभयः स्युर्मदद्रुतैलंगनार्य्यः सुरतरस
विमर्द्दप्रेमनत्युः प्रचरणाकरजदन्तानकेशाश्लेषसंख्याविहीनाः
सहजमलिनचित्ताः पोण्डकाभोजजाताः करतलेनरवतुष्टाः एम
११

कामरूपांगनास्तुः गाढंसंश्लिष्यकण्ठेलिखतिकररुहैः सर्वतः
कान्तदेहं केशेष्वाकृष्य चुम्बत्यधरमविरतंमुष्टिघातं ददाति तृप्तिं
नोयातिशीघ्रंद्रवतिनचरतेचाण्डवेगप्रगल्भाज्ञातव्यापण्डितैर्द्रं
रतिकलितमतिर्लाटकार्णाटनारी दुष्टादुर्गंधिदेहाः परुसमसुर
ताश्चुषनाश्लेषहीनाः सर्वाम्लेच्छांगनाः स्युर्लघुरतनिपुणाः प्याद्वनी
याश्चनार्यः कास्मीराभीरपत्न्यः सकलरसकलामोदहृद्याः सदैवं
साध्यादेशानुसाराद्दिहपटुमतिभिर्प्योषितः सर्वदैव मोतत्तत्त्वं स
मस्तं निखिलनृशास्त्रिकलाबोधनं सत्वरत्नं म्र्याद्दीनां वदित्वा त्वं मदन

व २

रतिकलाकौतुकं चाप्युपेत्य॥ इथ्यः कामिनीनां कलयति यदिदं देश-
सात्म्यन सम्यग्यावज्जीवं स तस्याः प्रभवति हृदये प्राणनाथः सुखाय॥
इति देशविशेषस्त्रीकथनसमुद्देशः॥ स्पर्शेन पंकजसमत्तमणीजना-
नामभ्यंतरे च गुटिकासमम एवं कोपि योनिर्भवेद्द्रावलिप्रकराभि-
कीर्णगोजिह्विकासुखदकर्कशगर्भदेशाः॥ श्चतुःतमः कथितः॥
प्रथमः कवीन्द्रैर्मध्यश्च मध्यमविधः किल संप्रदिष्टः॥ शेषस्तृतीय-
मस्य केलिकलावशिष्टं नित्यं स देवकथितं सुरतोत्सवेषु॥ इति
योनिसमुद्देशः॥ स्याद्रोजनं हिगुणं मवमनः स्विनीनां वृद्धि

प्र ५

राम
१२

नुर्गुणाभिवासकनेपुकृत्ये सर्वत्र षट्कृणामिताव्यवसायचर्याः पुंसो

छ्धाभवत्ति मन्मथरागवेगाः वह्निर्न्वेशानितिमुपयाति कदापि को

षेन्त्रोभोनिधिर्विरमतिप्रचुरैरपयोभिः नाप्यंतकोजगति जंतुभि

तितोषांवामाभपिनेवपुरुषः खलुयातितृप्तिं सौगंधवागवति भाव

मनुस्वभावं चासान कोपि भुवि ज्ञातयितुं समर्थः सृष्टिविधानुरूप

रेवाहकामिनीनांपीयूषवद्धिविषमातरसन्निपातैः नस्मान्नरै

तारतिरागविचक्षणेन मायामुहस्पसकर्णींसुशरीरसाध्यां तासां

मनोहरणमेवपरं विधेयं नोवेदशोपिहृदयंकिमुकामिनीनां

संभोगाकर्म्मणि स्मरापुरुषैः कृतस्तैः रारंभतः प्रभृति काराडु हरं भगास्य सं
प्रीतिपतिध्रुवनंरत्तिमेवनीय मारोच निश्रमनमेव क्रौरोदरीणां
इति सामान्य समुद्देशः स्वकरना त्वर मनोहरम संभो ज्यैस्त्रीनां
विधेरूपचित्ता विषयः सदैव प्रीतिस्मृता विषयजेतिक विप्रधीरैः
सारूप्ययोग्य सुभगा कथिता समताच आवेट शिल्प सुरप्रजनके
लिरगा संगीत सेवन विधावुपचीयते सा अभ्यासकौशल वशेन
स्वैरा नहरीणाम भ्यासिकीनिगदिता कविभिः पुराणैः इति प्रीति एम
करसमुद्देशः दारिद्र्य दुःखभय विद्भवसान रागे रूद्वेग कोपततु ७३

त्वादि जिरीक्षणां प्रायस्त्यजंति वनिताऽहवि सर्वस्यभीत्यानचास्य क
थितः सकलो विवर्तः इति रागविनाशसमुद्देशः प्रागंगरागः पुरुषे
णैकार्य्यः स्त्रियाच संभोगसुखायगात्रे तस्मादहं गंधविधानमादौ
विलासिनः सर्वमुदीरयामि हरीतकी लोध्रमरिष्टपत्रं सत्वछदाडि
मवल्कलंच एषोंगनायाः कथितः कविंद्रैः शरीरदौर्गंध्यहरः प्रलेले
पः हरीतकीचंदनमुस्तनागैरुशीरतोयामयधान्यतुल्यैः स्त्रीपुंसयो
र्धर्म्मजगात्रगंधं विनाशयत्याशुविलेपनेन २ हरीतकी श्रीफल
मूलयुक्ता चिंचाफलपूतिकरंजवीजं कक्षादिदौर्गंध्यमपिप्रभूतं

विनाशयत्याशु इदं नैषयोगः सचंदनोशीरकरावापत्रैः कोल्लाखपत्रैःमा
गुरुनागयुक्तैः लिप्त्वाशरीरंश्रमताहहे नचिरंप्रसक्तं विनिहंतिमं
जंबूदल्लपौष्कुलुत्तैः प्रसूनैर्युक्तं तवल्पमस्थ्यांसुपिष्टं एतेनविद्वा
पुवतीशरीरंघर्मंत्यजत्याशुनिदाघकाले सदाडिमैरामधुलोध्रप
द्मैःपिष्टैःसमानैपिचुमर्दपत्रैः विलिप्यगात्रंतरुणीनिदाघदुर्गंधि
गंधावुचयंनिहंति सकेशरोशीरशीरीषलोध्रैश्चूर्णीकृतैरागवि
चस्सरोन ग्रीष्मेनरोगेनकदाचिदेवधर्मस्रुतिःस्यादितिभोजरा
जः रंतिदुर्गंधिताशासमुद्देशः। आर्द्रौविल्वफलंततोमरुवकंपु

ष्याए पश्चोकस्पत प्रत्यादित्यमजस्त्रमेवह विषात्रोटीत वाद्भिः क्षिपत्
कितकयाः कुसुमानि चेहच मुहुः ग्रोघे क्षिपेत्काशलादित्यं कार्यप्रमि
दं महापरिमलं तैलं नरैः सिक्त्वय सूक्ष्मेन जीमूतन खेस्सचूतैः रचस्मी
तसीपत्रकसंपुतैश्च सौरभ्यकांतिकिलमूर्द्धजानां स्नात्वा नरो नंदति
सर्वदैव स्वर्णास्पदोसीरसिषीयुतानां पथ्यान्वितानां च विलेपने
न स्नात्वा नरः सौरभमर्थमासं चैकरायमाप्नोति शिरोरुहस्य पथ्या
ससालामलकीफलानां सजंबुजीमूतमयादलानां मांसीयुतानां
परिलेपनेन स्नायान्नरः सौरभकांति वृद्ध्यै इति स्नानीयगंधि

समुद्देशाः हरीतकीतोयदतुल्यभागैर्धनेतरस्यापि चतुर्थभागैः तद
र्धभागः कथितोऽखिलस्य स्याद्देवगंधो मदनः प्रकाशः एलाकुष्ठपत्र
कचंदनानि त्वगाभयाशिग्रुघनामयानि समो रसोऽयं सुरराजयो
ख्याताः ग्यः सुगंधो नरमोहयोग्यः एलेपकाश्मीरघनाम्बुकोहनिशाकरी
शीरसमानि लिप्त्वा पलेप्रियोऽयं सुरसानवानामुदीरितः पूर्वक
वीश्रुधीरैः उशीरकुष्ठागुरुचंदनानि पत्राम्बुतुल्यानि समानि
लिप्त्वा एतानि गात्रेषु विलासिनीनां श्रीखण्डतुल्यं कथयंति गं एम
धं इति सामान्यामयानां समुद्देशाः स्यौणेयागुरुचंदनामयपत्रादीनी २५

याभयाक्षिशरैः स्वक्षोद्रीयगुरु कर्पूरं जनिशामांसी त्वेगला सुदैः तुल्यैरेरा
मृदेन गंधकारणीः सर्वैरमीभिः पुनः पिष्टगनागलतीरसेन गुटिका कार्या न
गन्मोहिनी जातीकर्कटपूतिचंदनघनश्रीरामशैलेपकं कस्तूरीकन
के मर्गे ते कुसुमैः स्पर्शोणपकं संयुतं एतानि तु पुतानि पर्णसुरसैः पिष्टांग
रागः शुभः कार्यो गंधकलाकलाप कुशलैः श्रोणीषु योग्यः सदा पथ्याभागौ
तु चेष्ट्यं जलमुचो भागैक मात्रं सदा बाघे भागचतुष्टयं च शशिनः स्यो
णीयभागद्वयं भागाः पंचशिलात्मकस्य कथिता भागैकसंख्याः ष्टद्रूकर्पू
रागुरुज्जातिकं मृगमदः स्पर्शोणीयभागात्रयः सर्वैरेभिरिहानमः प्रकटिताः

स्व

सौरभ्यभागान्वितः इन्भिर्वोत्तमगंधसमुद्देशः रसालजम्बूफलगर्भसारैः

सकर्कटीमाष्यिकसंयुतश्च स्थितमुखान्तपुरुषस्य रात्रौ करोतिपुंसां

मुखवासमिष्टं गुरुत्वगेलानखजातिसिल्हैःस्वर्णान्वितैःक्षुद्रवारीधि

घंया ताम्बूलगर्भैर्विसेचरैरात्रौकरोतिपुंसांमुखवासमिष्टम् चूर्णोसु

राकेसरकुष्ठकानांमधुप्रातर्दिनांतेपरिलेपयेद्यास्त्री अप्यर्धमासेनमु

खस्यवासःकर्पूरतुल्योभवतिप्रकामं यःकुष्ठचूर्णमधुनाघृतेनपिको

रव्यबीजान्वितमत्तिनित्यं मासैकमात्रेणमुखंतदीयंगंधायतेकेतकि

पुष्पतुल्यं चूर्णोस्यसहकारपादपरसंकृत्वैकपात्रेस्थितांसीसंसोधुत

राम
१६

रोगं विधुकनवारस्तत्र क्षिपेदादरात् ॥ हुत्वा भास्करसंमुखे च विधिना मासं यत्नतः पा
माने वैस्त्वाम्बूलोदरमध्यगः प्रतिदिनं युक्तो मुखं वासते ॥ इति स्वेशीकरमुखवा
सनसमुद्देशः ॥ इति श्रीकविशेखराचार्य विरचिते पंचसायके द्वितीयः साय
कः ॥ २ ॥ आत्रेयार्जुनगोवचःसारणमतं क्ष्मापालयोगीश्वरः प्रख्यात
शाशिमूलदेवमदनाचार्यादिविद्यानन्ता ग्रंथानल्पमहं विलोक्य वहु
धा विश्वोपकारक्षमं वक्ष्ये सर्वविधोपदेशकुशलो योगाधिकारस्फुटं
वल्लेन नारी वरितोषमेति न हीनवीर्य्यस्य करापि सौख्यं ॥ अतो वला
यै रतिलंपटस्य वीजाभिधाने प्रथमं विदध्यात् ॥ घृतेन माषप्रसृतानि

भूयोयोभावितान्यश्वविशोषितानि क्षीरेणसमसाध्य च भक्षयित्वा स्याति
नारीशतमुग्रवेगः चूर्णं विदार्याः स्वरसेन सप्त विभावितं भास्कररश्मि
जाले मध्वाज्यसंयोजितमेवलीढ्वा स्त्रियो गच्छति निर्विशंकः भूयो
विभाव्यामलकस्य चूर्णं रसेन तस्यैव सिताज्यमिश्रं सक्षौद्रमालिह्य नि
शामुखे योऽनंगसहस्रतरुणत्वमेति कर्षप्रमाणं मधुकस्य चूर्णं क्षौ
द्राज्यसंयोजितमेवलीढ्वा क्षीरानुपानं रमयेत तावद्यावन्नराणामुदरस्थ नद
मेति गुञ्जावरीवानरीगोक्षुराणां पिकाख्यमागतं बालावलानां क्षी
रेण चूर्णानि निपीय रात्रौ मश्नाति दर्प्पं तरुणीजनानां योवर्त्तकीनां एम ७७

वकपिंजक्तानामासंतथावेत्रमविडंगमस्य ह्व्येनसिद्धंसहसेधवेनमहावला
स्पादुपयुज्यमानं मूत्तावरीगर्भमिदंचसर्पिःपचेत्तयोर्भिःभाभायुक्तेः सितोत्पलान्या
मलकंप्रयुक्तंनास्माद्वितीयंभुविहृष्यमेतत् सितपिकरूवीजंतराउलाःषष्टि
कानासघृतमधुसमेतंप्रत्यहंयोवलेढि जरुकुहरमथ्येयातियातियावन्न
पाकंरमयतिकृशोहेडोप्यंगनानासहस्त्रं गुंजाफलंगोक्षुरकंचवीजंतथा
च्चूर्टं गोपयसाविपाच्य खजाहतंशर्करयाप्रयुक्तंकलिंगवद्धष्यतिसवेगा
त्रं मांसीविदारीचतथोच्चटीचक्षीरेगवांसोद्धघृतेनापपन्ना पीत्वासनरा

केरयासुयुक्तं केलिंगवद्धिष्यतिसर्वगात्रं अश्वत्थफलमूलत्वक्शुङ्गासि
द्धिंपयोनरः पीत्वासशर्करंक्षौद्रंकलिंगंचावहृष्यति लघुशाल्मलिमूलेन
तालमूलीं सुचूर्णितं सर्पिषांपयसापीत्वारसंतीचरकेवमस्वेत् शुद्ध्रशा
ल्मलिमूस्वरसंशर्करयापिवेत् एतत्प्रयोगःसप्ताहात्जायेतरेतसाम्बुधिः
इतिवाजीकरणसमुद्देशः श्रीठंगनायानवसति कायाःश्लपंवसंगंनसु
खायपूर्ना तस्मान्नरैर्भेषजंतोविधेयागाढक्रिमन्मथमन्दिरस्य नि
ग्राद्यपंकजकेशरंचनिष्पिष्यरेवतुमनुल्यभागं अकेनलिप्तमधुके

राम
१८

२ ग

नतुल्यं दृष्ट्वापि कन्यैव भवेत्सुरंध्री पिकाख्यबीजेन मनोज्ञो हं विलिप्य यो
का निपमं चरंति हेतुनघातं विधेतदंभं दृष्टानेरैवेष हेतुनयोगः सनालपद्मं
पयं साद्धपिष्ट्वा गाढसमांगी गुटिका विधेया यस्यां वरांगे निहतस्य तेन
कन्यैव सत्याहमसमूलदेव निर्वाणलोहस्य निधार्य्यं तोयेन निक्षिप्य जम्बुकं
फलं सबीजं समग्राह्य मात्रं निपत्तन गुह्यं प्रक्षालना ऽऽदनंतरं प्रदिष्टं इक्ष्वाकुबी
जं सत्सारवेराग पिष्ट्वा वरांग परिलिप्य तेन न च प्रसूतापि हि तेन नारी क
न्या भवेत्सं परीक्षितेन चित्रं इन्दीवरस्याधिवचोषणानानुरंग गंधामलं

यासिसानां लिपेत्तुनाय्योस्मरसंस्परंध्रंसकोचपत्याउद्रेनेयोगः सक्षौक्रौ
पंस्वयमेवपिष्वाविलेपपेत्स्त्रीचवरांगेद्रुः क्षणेनतस्याःकठिनंचगाढंवी
भेन्नेचात्रास्तिविकल्पनेत्रा मदनकघनसोरेःक्षोद्रतुल्यैर्वरांगंत्रिशिथिलि
तमपियस्याः परितंस्रवएवच भवतिकठिनमुच्चैःकर्कशंकामिनी
नामितिनिगद[illegible]पागरंतिदेवोनरेंद्रः इतिगाढी[illegible]णसमुद्देशः
यद्यप्युच्छगुणाधिकोनिगदितःकामांगनानांसदानोयातिद्रवतांतथा १९
पिक्षारितिप्यायामिता सद्गमे तस्माद्धिष ग्रसंप्रयोगविधिनासंक्षे
पतोद्रावरागंकिंचित्सच्छुवेयाम्नितीरजहृशांपद्यापनंकामिनोः सि

धराविंचापफलमाक्षिकानितुल्यानियस्यामदनातपत्रे निक्षिप्यतेसाप्र
रूषप्रसंगात्प्रगेवरेतः श्रुतिमातनोति त्रिकटुषंरजःक्षौद्रसमन्वितं
वाक्षिप्तंयदीयस्मरयंत्रगेहे हुताभवेसहदमेवतरीहषःसुदायंकिल
योगराजः नीतिरसशंकरशुक्रगव्येसुमर्दितंकामायस्यधेसाध्यावि
निक्षिप्यमदनकरांडसाश्रुत्रवर्षेविदधातिनारी सुपक्वचिंचापफलघो
षधूलिंगुडंतथामाक्षिकतुल्यभागं प्रमीभीरालिप्यपुनःस्वलिंगं
रतिंकरोमाशुनितांविनीनां सटंकणाक्षौद्रमहेश्वबीजैःकरस्तु

त्यैस्तपलिप्यलिंगं ग्रीतेनरोयः सविलासिनीनारोत्तः प्रवाहं कुरुते हेठमं
अगस्तिपत्रद्रवसयुतेनमध्वाज्यसंमिश्रितरंकोरान नित्याभ्यक्तं योरस
नेगनेया: सपुक्रमाकर्षतिसीघ्रमेव मलोध्रधुत्थूरकपिप्पलीन
शुंठ्रोषणाशेद्रविमिश्रितानां लेपेनलिंगंसफकरोतिरत्तः श्रुतिविप
क्षेप्रमदाजनस्य सिद्धार्थमांजिष्टतुरंगमानांजातीप्रसूनचयनतेन
निह्वा विलिप्यलिंगंप्रमदामुपेयात्स्पर्शेन [illegible]वेत:क्षरणं प्रकांतेप्र
काम तुर[illegible]सलिलमध्येप्रावितंसेत्रमायंमरिचमधु[illegible]तुत्यापि

ना

ग

एम
६०

प्पलीयेंषपित्वा परिरमति विलिप्य स्त्रीप्य लिंगं नरो यः प्रभवति च नितानां

कामरूह्नोलमानः तुषकणपरिभिश्रैर्वीजपूरस्य मूलैर्दिवसकरमयूखैर्

र्मर्दितं वेत्रमनीरं द्रवति सुरति कान्ता भेषजस्यास्य योगादिति वदति नरेन्द्रो

रंतिदेवः स्वरूपं इति द्रावणसमुद्देशः कुसुंभमातंगवलावलानां वचा

सुगंधा गाजपिप्पलीनां तुरंगशात्रोत्थनवनीत योगाद्धेपनलिंगं मुशल

त्वमेति स्तलोध्रकाश्मीर तुरंगगंधा ... गंधापरिपाचितेन तैलेन

वृद्धिं खलु याति शीघ्रं वरांगनानां ... वल्ली द्वार

ती

41

२९

मोहनाय स्थूलीकरणस्तुमुद्देश: पं:पर्कटीमत्तमजाजलेनवालुप्त
केश:शयनेनिद्रायां लिह्वाधाज्पंनि:पतितस्पकामंभवेदमोदराड
मिवक्षरोन ह्यारिपतिवननीतमध्येवचावलानागवलामयेश्च
लेपेनलिंगंसहसैवपुंसोलोहोपमस्यादितिदृष्टमेतत् इतिदृढीकर
णासमुद्देश: पुष्पोद्गतंरवौ॰तपिकाख्यबीजकटीतटेलोहितसूच
वृद्धं बीजच्युतिंधारयतेसप्रसंगख्यात:सदापंकिलयोगराज:
पीतानिशायांपयसानेरणसंजातवेगारूफलस्यमज्ज्ञा स्तम्भाति

राम

वीजंसहसाप्रचंराडंसेतुर्व्येथानिक्षीरिणीप्रवाहं क्षीरेणवात्तव्यतवत
मातुलंगानुमूलंस्वपमेवपिष्ट्वा पस्तेनपादोपरिलिप्यशेतेचे
त्तोनगस्यव्यसरतेकदापिरेवतान्यपुष्टाख्यत्तरोः फलानिक्षीरेणापि
ष्ट्वावटपादपस्य करंजवीजोदरमध्यमामिस्तभ्नातिवीजंविनिधा
यवह्नेः आदित्यवारोद्धृतसप्तपर्णवृक्षस्यमूलंविनिधायवक्त्रे जप
न्यकोरांडसुरत्नावतारेदेवारिवन्दीख्यातीव्रवेगं कौसुंभतैलेनवि
लिप्यपादौपदृष्टस्तादीव्यतिवह्नीनः पुन्नागीवाचूर्णविलेपन

द्रामहान्तिशुक्रं न कदाचिदेव ॥ श्वेतेनपुंखाचरणां गृहीत्वा पुष्यार्कयो

गेपुरुषस्य कट्यां कुमारिकाकर्त्तककसूत्रकेन वद्धं जयत्याशु मनो॥

जवीजं आदाय कृष्णमत्तरकाकजंघामूलांसितांभोरुहकेशरं च क्षी

द्रेणपित्वापरिलिप्यनाभिंस्तंभं प्रयात्याशु नरस्य बीजं कर्पूरसंपा

कमेहशावीजैर्वरं हेतु वीजं पुरुषनाभौ विलिप्य कांतां जघने च का

मं न लभते शुक्रमधः कदापि बीजस्तंभसमुद्देशः मांजिष्ठतोयं

रवचामित भानुमूले स्त्रीयांगशोणितयुतैः समकुंकुमैश्च कृत्वा

राम

२२

ललाटफलकेतिलकं कृतं लोलेक्षणं वशयति क्षणमात्रकेन ॥ गोमी

जेनं च मधुकं च कृत्वा जेतं च वचं समं निजशरीरमलेन मिश्रं आलेप

नस्य सम्यग्विधौ तिलके कृते वा योगाय मेवमुवनानि वशीकरो

ति मूलं जटा तगरमेषविषाणिकानां पंचांगजं निजशरीरमलेन यु

नक्ति एकीकृतानि मधुना च दिनेऽञ्जनस्य कुर्वंति वश्यतिलके न व

शं जगति गोरोचनानलेद कुंकुमभाविता यात स्पा: सदैव तिलकं

कुरुते वशित्वं वात्स्यायनेन बहुधा प्रमदाजनानां सौभाग्यकृत्य

विषयेप्रकटीकृतासो इतितिलकसमुद्देशः देवीमहोत्सवदिनेकिल
कज्जलंयत्तिहान्तकस्यमुरसेननरोत्तमांगे निःपातितंनरकरेणनि
शिम्यमानेनूनंत्रिवर्गभुवनमेववशीकरोति तानीमञ्जकृष्यतगौरैः
परिलिप्यवर्तिसिद्धार्थतैलेसहितांदृढपद्दवस्त्रं पुंसःकपालफलकेवितीं
पातितेनरकेतत्तांजनेनवशतांकिलयातिलोकः चेतःविलासफाल
नीरविप्णुष्पयोगेगोरोचनातगरकेसरंजंरजश्च एकीकृतंसुवि
हितंनयनांजनोयंस्त्रीकांतयोरनुदिनंवशतांकरोति अंजनस
ति

राम
२६

मुग्धे ः कृष्णोज्ज्वलं मधुकरस्य च पक्षयुग्मम् मूलेन तत्पातनगरन्नं सितकाकनं

घा यस्याः शिरोगतमिदं विहितं विचूर्णा दासी भवेज्जगति सा तरुणी। न चि

त्रं वात्यान्तिकोत्थितदलं मृनकस्य माल्यं सौगंधवानरमलं भ्रमरस्य पक्षौ

चूर्णो विधाय शिरसि परिकीर्णमेतद्यस्याः सदैव मनु धावति पृष्ठलग्ना। सत्य

छ्रुदस्य सुरसोच्छ्रितरं कोणेनस्योपायक्षणा सरसा हृदयस्य चूर्णा एकीकृ

तं शिरसि गोपनया प्रकीर्णं व्यामोहयेद्दुरु कुलं किसमुकान्तमेकं स्याप्सि

मुग्धे ः भृंगस्य पक्षयुगलं स्तुक भासयुक्तं खानासिकारुधिरकरा

मन्त्रेसुवीजं एतानित्नेपविधिनाप्यथभक्षणाद्वाकुर्वंतिवस्यमखिलंजगदप
कस्मात् स्वेनपाणिकमन्त्रेनरसावसानेयोचैतसानिजभरेणकिना
सिनीनां वांमंविलिंपतिपदंसहसैवचरूयास्तानस्यचैभवतिनात्रविक
ल्पभावः संभोगरोगसमयेनिजकांतमेद्रंयाकामिनीस्पृशतिवामप
दंबुजेन तस्याःपतिःसयदिविंद्रतिदासभावंगोणीसुतेनकथितःकि
लयोगराजः सिंधूत्थमाक्षिककपोतमलानिपिष्ट्वालिंगंसुप्रलि
प्यतरुणीरमतेनरोयां. सान्यंनयातिपुरुषमनसापिनूनंदासी।

राम
२८

भवेदतिमनोहरदिव्यमूर्तिः मल्लूकमेहुघनसारमधूनिपिष्ट्वालिप्तध्वजोनि

धुवनंविदधीतयस्याः साह्लादियत्कुसुमसायकसन्ततांगीवश्याभवे

चिरत्तरंनहिरांसमयोत्र लिंगचलोहितरनीलादलंसुपिष्याहव्यनयो

नयोव्रजतिसाधनकेविलिप्य एणीदृशः सुरतसंगमकेलिरंगेकामा

यतेप्रतिदिनंसमहीतलेषु गोरोचनाशिशिरदीधितिपाभुवीजैः का

श्मीरचंदनयुतैः कनकद्रवैश्च लिप्तध्वजः परिरमप्रबलानरोयुस्ता

स्याः सएवहृदयेंकुटत्वमेति सिंधूत्थकुष्ठविमलांजनपिप्पलीभि

मु

मो

नीजिष्टमेषहयेकेन कपित्थतुल्ये: जातीभवं चक्रसमं चदलं च दत्वा सिद्धार्थमा
क्षिकयुतैरतिसूक्ष्मपिष्टै: एतेन लिंगपरिलेपनकं विधाय य: सेवते नितु
वं वनितारलायताक्ष्या: वश्यास्य मेति वनितानि यवक्षणान्ब्रह्मोदित्य
हसत्यभणितिः किलमूलदेवः इति लिपनसमुद्देशः इति तृतीयसाध्यकः
कन्यारते युवतिसंगमने नराणामालोकनेनपरतेः कपविक्रयादौ अ
ज्ञाविधौ सकलकर्म्मणि कोटुकेपि धूपः दसैव कृत्तिभि र्विनियोजनी
यः भृंगीवचानलदसर्जरसंसमानं कृत्वा त्रुटि र्म्मा ल्यपजं च षडेक

राम
२५

ॐ क्रामदेवश्रमुकीं जामानयममवशं हूं

चामुण्डावगाहिनीनयविधौ ध्येयाम्सदासाधकैः जप्तो लक्षमसौ पलाशकुसुमैर्ग्रीदशांशेर्हुतैः सिद्धिं यक्षतिवामकर्मविधिनानिःसंशयं यं पं
ममजां सांसत्तविधानमंत्रण कृत्ता सिद्धिदंदात्यादरा द्वत्तं रामरतां करो [illegible] तिव्वाता मित्याह वागीश्वरः इति चामुण्डामंत्रसमुद्देशः आदौ काम
पदं ततो निगदितं संबोधने देवच प्रोक्तं कर्मपदान्वितं म गर्हणं नामस्तु
हं निर्दिष्टो ततस्मादानयताम् ततो मम पदं ज्ञेयं वशं त्यत्तो प्योंकार
न्वितं हूमिति प्रकटितो मंत्रो मया मास्तथः आकर्णान्वितकामु

पु
४ वशत्तो

कोहरपदेविध्यन्ह्रंसायकैर्भोनोर्म्मराउलमध्यगोदपितपासानन्मा
लिंगिसः प्रत्यालीढपदेजवानिभत्तनुर्नग्रःपरेत्तासनः केदपोजयके
र्म्मरीप्रत्तिदिनंध्येयोनरैरीहरा: जस्वाचेदयुतंकदम्बकुसुमंपुष्पं
पलाशास्यवाहुत्वापंचसहस्त्रमित्तिनियतंसिद्धिमनोवांछिता तांवूलं
कुसुमंस्त्रगंधमथवावस्त्रप्रदत्तेहदात्तसत्तावर्त्तितमेवसिद्धिसमितेः
कामंजगन्मोहयेत् शोभोरायत्तनैचत्तुष्पथत्तटेनद्याश्मशानेगिरो
मध्येमंत्रवरःकरोतिवशतामष्टौमहासिद्धयः वश्याकर्षणमोह

राम
२९

मिश्रं भयाधूपयेन्निजगृहं वसतं शरीरं तस्यास्तु दासइव मोहमुपैति लो

कः इति धूपसमुद्देशः इदानीं मंत्राः ॐ भद्र मद माद्य मादय ह्रीं एवं रूपा

अमुकी स्वाहा मद मद्य मद मोहे मादयेति द्विवारं तदनु च गणनीयं ह्रीं प

दं तत्र पश्चात् अयं च पदमुपास्यैनां मस्तुपादि संस्थं भवति मदनगत मंत्र

स्वाहयासहयुतोयं कनकरुचिरमूर्तिः कुण्डलाकृष्टचापो भवति हृदय

मध्ये निश्चलारोपितास्त्रः इति मनसि मनोज्ञं चिंतयन्यो जपस्य वशयति

स समस्तं भूतलं मंत्रसिद्ध्या शतगणितपरिजापात्संपादयं सिद्धिदाता

ॐ चामुण्डे जप अमुकीं मोहय वशमानय स्वाहा २

दशांशान्तु कुसुमानां लोहितानां च होमात् इहतु सकलकार्य्याणां वामूहस्ते नकार्य्यं उपदितैःशान्ति समस्ताज्पोतिरीशाःस्वरूपं इतिकाम मंत्र समुद्देशः चामुण्डे प्रथमं जेपेति कथितं सवोधनं मोहय ज्ञातव्यं वशमानये पि पदं साध्यं द्वितीयं युतं स्वाहांतः प्रणवादिरेष कथितस्तो ... मोहामो हने स मंत्राः कषिसार्थ्य सेवितपदो नास्माद्वितीयो भुवि दंष्ट्राकोटिविसं कटास्तु दनासां द्रांधकारे स्थिता खट्वांग सिद्धा तिशूल द क्षिणा कराबामे न पात्रा स्त्रिरः श्यामापिंगल मूर्द्धजा भयकराशा हर च र्मांबरा

राम

२६

चादित्यवारो(?)व्रतं पमिन्या मुनिनाभिमंत्रणात् तं वश्यापदेयपुधैस्तांबूलेन संदेतिविश्व
विभावो वागीश्वरः प्राब्रवीत् इतिपद्मिनीवशीकरणसमुद्देशः ॐ पठ २ ॐ विहंगम
कामदेवाय स्वाहा ॐकारं प्रथमं दर्पेत्य पिपदं वारद्वयं कीर्तयेत्तस्मात्तं च विहं
गमद्वयमतः प्रोक्तं च नत्रोमिति लेयं काम पदांततः सुकथितं देवायतस्मात्
दं स्वाहांतः परिकीर्तितः कविवरैः कंदर्पमंत्रः स्फुटं रंभामूलजलेन भा
स्करजलेनीती फलभावितांउ ष्मातेनेति मंत्रितं तं वहुविधं मंत्रेण भानादि
नि॥ तांबूलो दस भागे नर वरैर्दत्तं स सचित्रिणी वश्यो कारयति सुरेणनक
थितः सा सादयं मत्मथः॥ इतिचित्रिणीवशीकरणसमुद्देशः॥ श्रों
हुं श्रों पठ २ कामदेवाय स्वाहा॥ श्रोंकारं प्रतस्ततो हर हर घो कं त

मा न्मथ मतस्तं भाद्द्योहल्ल गाः ध्याय श्री क्रतसिद्धयसुकारिकेमीकथ्वि बाद्दयः

इन्ति कामेश्वरमंत्रसमुद्देशः ॐ नमः चामुण्डे हिनि हिनि अमुकीं वशमान

यस्वाहा श्रोंकारं प्रथमं ततो नमः इति प्रोक्तं च तस्मात्सदंचामुण्डे परिकीर्त्ति

तं हिनि हिनि ज्ञेया च संज्ञा तदा ज्ञातव्यं वशमानयेति च परं स्वाहा पदं मं

त्रिणां मंत्रोयं कथिवि शेषवेणा कथितः ख्यातो महासिद्धिदः वश्यो समकेरसा

सनीचिनयनामयेतरेणाकुशं वामेन ापिकेरणा पाशमुरसि न्यस्तो तमांगसंज

यामुक्तो रुक्म चा करालवदना वन्हिप्रभा मध्यगा ध्येयाजप विधौ नरैरितिस

दा विश्वेश्वरी सिद्धये विश्वेश्वरीमंत्रसमुद्देशः ॐ कामेश्वर मोहयस्वा २८

हा श्रोंकामेश्वरमोहयेति विलिखेत्स्वाहांतं मंत्रं कमात्पुष्पामाक्षिक संयुतं हुनेत् वहे

[illegible]॥ मितिज्ञेयं वारयुगं ततः पठ पदं कामाय देवाय च॥ स्वाहांते नतियंत्रितं तवार जं मूलं
नथाश्रीफलं मंत्रेणाभ्रकरोति दनमचिरात्कामं वशीशंखिनी॥ इति शंखिनी वशीकर
णासमुद्देशः॥ ॐ दिविधिविवशंकुर्वतेकामदेवायस्वाहा॥ श्रोमादौ प्रथमं ततो दि
विधि विधेयं वशं कुर्वतेश्रो तं कामपदं ततो निगदितं देवाय तस्मात्परं॥ स्वाहांतः
परिकीर्तितश्च जयतः पक्षे कपातानिडो सोडाक्षौ करिणीति हठाहूरायते किंजल्पितै
र्विस्तरैः॥ इति हस्तिनी वशीकरणं॥ क्षीरोदनं [illegible] डावरायपुनः प्रदापुष्पाद्यतैः
क्षितवला चरणं कुमार्यः॥ त्रिद्यापदनमपि वीरकृताम निष्ठां निःसारयेदिति
मुहार्थदितप्रभावः॥ संतापये प्रदीपतिः शवं धरज्वाघोरैरवौर्नभिस्सुसंभ

तकाममभावः योगाद्धृतांच सहजामथवाप्यनिच्छां निःसार्य्य एव सहसैव करोति चे

च्छौ रतिं। इच्छाकरणसमुद्भूताः मार्गीतं कष्टगामय वागंधा वचायुताः पर्यु

षितां बुभिश्राः हयारि त्लीनवनीतयोगात्कुर्वीति पीनकुचकुंभयुग्म

वश्या भुजंगस्य हयारिपत्राः कोलस्य मेदः समभागयुतैः वक्षोजयुग्मम

दिरायताक्ष्याः करोति पीनं कठिनं हठेन तैलेहठाद्यामेलिकतू सिद्धं सि

द्धार्थजं लेपनयाति तांतं नारीकुचोचारतरोचपीनौ कुर्यादसौ योगवरः

सदैवः श्रीपर्णिबीजं यारस कल्कसिद्धं तिलोद्भवं तैलवरं प्रदिष्टं तेनेन

वक्षोजयुगे प्रदेयं प्रयाति वृद्धिं पतितोपि नार्य्याः तिलस्य तैलं कुतिनानरे २९

णां कृतांजनेन भाविततमसि सिद्धं ॥ घृतं गवीनां महिषीमलं च कटुत्रयं तत्र निशां च दत्त्वा तत्
तैलप्रयोगेन कुचौ विशालौ स्त्रीणां भवेतां सहसा न चित्रं ॥ रक्तापितास्रपयुपेभिभयःस्त्री
स्तनकृत्वा विनिपुत्यमानं ॥ प्रथमकुसुमकाले नस्ययोगेन पीतं सलिलयमसयवा स्यात्तं
तुलीमोयुवत्यां ॥ कुचयुगमपि पीनं काठिनोयाति पातं कथितमिति पुरैवं च कंदमेनयो
गः॥ इति स्तनोत्थानसमुद्देशः॥ अथ सालयेत्रिवकषायनीरैर्निशान्यकृष्णागरु
गुग्गुलानां ॥ धूपेनयोनिं विशिधूपयि नारी प्रमोदं विदधाति भर्तुः॥ जाती प्रसूनै
सितसर्षपस्य तैलं पचेच्छ्राघसमेत भद्यानां अभ्यंगयोगेन सदैव योनौ सौभा
ग्यमाप्नोति रतेपुरंध्री ॥ अहेनदेवार्जुनदेवकाष्ठैः केन्वी कृतेनः क्वाथ कृतेन भस्ति

59

३०

लस्य॥ तैलं विपक्वं कुरुतेंगनायास्तो भाग्यमासादयतित्रसं गो॥ प्रक्षाल्यानिं कुस्य डं
कनभूयस्तस्य वकस्कोन विलेपयेच्च॥ त्यजेद्ध्रुवं त्याश्चिरभृतांगं धैहृष्णाद्धरां गस्य
नसंशयोत्र॥ इतियोनिसंस्कारसमुद्देशः॥ भुजंगैतैलकं कटुतैलमध्यसमाहिमादि
त्यकेरविधेयं॥ तत्तैलयोगेन विलासिनीनां रोमाणि नश्यंति समूलमेव॥ पलाशभ
स्मान्वितताल चूर्णैरंभां बुमिश्रैरुपलिप्यमत्र्य॥ कंदर्पगेहे मृगलोचनायारोमाणि
रोहंति कदापि नैव॥ शुकः च्छदयोहरितालभागाः पंचभेदयाजलजस्य भागाः॥
रक्षस्तरोर्भस्मन एवपंच प्रोक्ताश्च भागाः कदलीजलाढ्याः॥ पात्रेषु समाहनथो
विधाय कृत्वा स्मरागार विलेपनं च॥ लोमानि सर्वाणि विलासिनीनां पुनर्न रो

३०

हंति करा च्चिदेवा॥ रंभाजलेसमं दिनं विभाव्य भस्मानि केवोनम्रया॥ निपश्च्यात्॥ तालेनयु
क्तानि विलेपनेन रोमाणि निर्मूलयति क्षणेन॥ इति रोमशातनसमुद्देशः॥ ज्योतिष्म
ती कोमलपत्रमध्ये भक्षं जलबायाः कुसुमं च पिष्टां॥ गृह्णां तु नापीतमिदं युवत्याः करोति
पुष्पं स्मरमंदिरस्य॥ दूर्वादलं तंडुलतुल्यभागं निक्षिप्य घृष्ट्वा परिपाचयेत्ततः॥ तद्भ
क्षयित्वा वनिता प्रनष्टं पुष्पं पुनर्वर्धति पूर्वरूपं॥ इति नष्टपुष्पसमुद्देशः॥ धात्रीं च प
थ्यां च रसांजनं च कृत्वा विचूर्ण्य सजलं निपीतं॥ अन्यैस्तु पुष्पं स्मरमुग्रवेगं निवारये
त्सेतुभिवांबुपूरं॥ शेलुत्वचोन्मिश्रिततंडुलेन विधाय चूर्णं विधियोजनीयं॥ कंद
र्पगेहे मगलोचनायाः रक्तं निहत्याशु हठेन योगः॥ इति पुष्पोद्भवसमुद्देशः॥ म

(नं. ९९)

३१

लं शिखावारखलुलक्ष्मणाया स्तैतौ निपीय त्रिदिनं पयोभिः ॥ क्षीरं तु चर्या नियमेन भुंक्ते
पुत्रं प्रसूते वनिता न चित्रं ॥ सपिप्पलीकेसरकेच शुंठ्या घृताग गव्यघृतेन पीतं ॥ वंध्यापि
पुत्रं लभते हठेन योगोत्तमो यं मुनिभिः प्रदिष्टः ॥ तुरंगगंधाघृतवारि सिद्धं साज्यं पयः
स्नानदिने च पीत्वा ॥ प्राप्नोति गर्भं नियमं वहंती वंध्यापि पुत्रं पुरुषप्रसंगात् ॥ पुष्य
र्क्षयोगोद्धृतलक्ष्मणायाः मूलं सथा वर्जितरो पिष्ट्वा ॥ अप्येककवर्षं पयसा निपीतं
स्त्रियाः स्मृतं पुत्रकरं कवीद्रैः ॥ पुष्योद्धृतं श्वेतवकोडुमूलं कर्षप्रमाणं मधुक
स्य चूर्णं ॥ जलेसकर्षं विहितं निशायामेकीकृतं कन्यकया सुपिष्टं ॥ गोरेकवर्णा
स्थिनवत्सकायाः कृताधिकं क्षीरयुतं च पीत्वा ॥ नेताद्दिनो कंचिदपि प्रदेयमा ३१

३४५८

[OrderDescription]
,CREATED=19.10.20 11:17
,TRANSFERRED=2020/10/19 at 11:25:35
,PAGES=62
,TYPE=STD
,NAME=S0004152
,Book Name=M-1803-PANCHSAYAK
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF

FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,